

Berlingske Tidende
Pind og skarvkrigen
3-12

Skarve i Sortedamssøen har tilsyneladende vundet 1. halvleg af kampen om et værested.

Det er værd at notere sig, at kampen i virkeligheden har stået imellem, på den ene side løvet på 3-4 (iøvrigt hurtigvoksende) piletræer – og på den anden side det helt unikke, at man måske som den eneste storby i verden har en koloni af sjældne og totalfredede fugle.

Som offentliggjort i Berlingske Tidende får vi nu kendskab til den uhammede rejseaktivitet hos Københavns Borgerrepræsentation, så det kunne måske anbefales at den forestående turistrejse til Australien (med overborgmesteren som rejsefører) – udvides med et kort trip til Kina, hvor det er muligt at studere, hvor nært forhold der mange steder er imellem denne majestætiske fugl og menneskene.

Da vi jo er en del, der er med til at finansiere festen, foreslår jeg, at Borgerrepræsentationen inviterer den indædte skarv-kriger, borgmester Søren Pind med

Jens Kantsø
Sortedam Dossering 69
2100 Kbh. Ø

Niels Juels skæbne skal afgøres af ministeren

Berlingske Tidende

Dokumentation 4-12-03

Om igen Statuen af den kendte søhelt Niels Juel står i vejen for den københavnske trafik og skal flyttes, mener Københavns Kommune. Nu skal kulturministeren afgøre søheltens skæbne.

Af Charlotte Welin

Københavns Kommune fastholder beslutningen om, at statuen af søhelten Niels Juel skal flyttes fra Holmens Kanal til havnefronten for enden af Peder Skrams Gade.

Bygge- og Teknikudvalget i Københavns Kommune besluttede i går at anke fredningen af monumentet, som Kulturarvstyrelsen afgjorde i sidste uge. Ifølge borgmester Søren Pind (V), som er formand for Bygge- og Teknikudvalget, skal kulturminister Brian Mikkelsen (K), som er øverste ankeinstans, nu afgøre, hvorvidt monumentet skal fredes eller ej.

»Jeg har stor respekt for det

historiske aspekt i den nuværende placering. På den anden side mener jeg også, at udviklingen trods alt er løbet fra placeringen. Han kommer jo ikke til ære og værdighed i dag, midt i det trafikmylder,« siger Søren Pind.

»Derfor mener jeg, dels for at sikre en bedre afvikling af trafikken i Holmens Kanal og dels for at give statuen en fredeligere og mere værdig placering, at han bør flyttes tættere til vandet,« siger han.

Også det socialdemokratiske medlem af Bygge- og Teknikudvalget Winnie Larsen-Jensen fremhæver, at politikerne er nødt til at revurdere værdigheden af den placering, statuen har i dag.

Sagen kort

Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse søgte i foråret at få fredet statuen af Niels Juel, fordi Københavns Kommune i forbindelse med en større trafikomlægning ønskede at flytte den. Fredag i sidste uge frede Kulturarvstyrelsen under Kulturministeriet overraskende monumentet, og det betyder bl.a. at det bliver svært at flytte det.

»Selvom statuen er skabt til det sted, hvor den står i dag, så har stedet ændret sig så meget, at ideen bag placeringen er gået fløjten for mange år siden,« siger hun.

København Kommunes ønske om at flytte statuen er af ældre dato og går tilbage til planerne om en større omlægning, der skal få trafikken til at glide lettere på strækningen fra Holmens Kanal til og med Kongens Nytorv.

Omlægningen skal give plads til et helt nyt byrum,

som bl.a. omfatter en busterminal i forbindelse med den nye metro-station på Kongens Nytorv, flytning af busbanerne flere stoppesteder på strækningen, som sammen med cykelstier og nye træbeplantninger skal øge fodgængere og trafikanters tryk og sikkerhed.

Den samlede pris for omlægningen af Holmens Kanal og flytningen af monumentet anslås til ca. 21 mio. kr.

cr@berlingske.dk

Hvor svært kan det være?

Kulturarvsstyrelsen anfører som forklaring på at have ændret opfattelse og som begrundelse for at frede Niels Juel-monumentet i Holmens Kanal, at det er kommet frem, "at monumentet specifikt er tegnet til nøjagtig dette sted." Det er ikke rigtigt. Trods den knappe formulering ses grundlaget for afgørelsen at bygge på en – sikkert uforsættelig – vildledning af Styrelsen, hvormed der er vendt om på sagens rette sammenhæng.

Theobald Steins værk blev *ikke* formet, så det "passede til netop dette sted", fordi "man var ganske sikre på placeringen fra starten". *Tværtimod* blev den i og for sig selv skabt "Billedstøtte af Søhelten" i 1880-81 anbragt i Holmens Kanal, fordi der dengang ikke var andre, rimeligt acceptable placeringsmuligheder. Dette er ingen nyhed for byhistorisk interesserede og er let verificeret – lettest nok ved at kigge i "Kjøbenhavns Borgerrepræsentanternes Forhandlinger", der i øvrigt kan anbefales som både oplysende og underholdende læsning.

I "41. Aargang" under "24. Mai 1880" refereres "Forsamlingen"s ekspedition – "uden Omtale", for det var Rigsraadet, der havde dikteret løsningen – af den modtagne "Anmodning til Kommunalbestyrelsen af 14de April" om, at "den indhegnede og beplantede Plads foran Studenterforeningens Bygning ved Holmens Kanal", som "efter moden overveielse" er fundet at være "den mest passende Plads", "maatte blive stillet til ... Raadighed i det angivne Øiemed". Som begrundelse står anført, at pladsen lå "i Nærheden af det fordums Værft, hvor Niels Juel som Holmens Chef arbejdede paa Flaadens Udvikling". Selv om brutalt forkortet, ses referatet at indeholde et overflødigshorn af både direkte og indirekte oplysninger samt at stille et utal af spørgsmål, som heldigvis er til at besvare efter lidt nærmere granskning.

Originalmodellen til "Billedstøtten" havde stået færdig siden 1878 og var ifølge referatet "under afstøbning i Bronze, medens Marmor til Fodstykket var bestilt i Italien, og Bronceprydelserne til samme modelerede og givne til Afstøbning her i Staden." Det skabende værket var altså afsluttet, da "man" i 1880 "efter moden overveielse" havde besluttet sig for "Pladsen ved Holmens Kanal" og "Den 14de April" anmodede om, at den "maatte blive stillet til Raadighed".

Hvorfor havde "man" ikke valgt et ståsted inden for selve "det fordums Værft"s område, der af referatet fremstår som den ideale placering? Hvorfor netop i værftets grænsekanal mod byen, til sidst så forurenede og ildelugtende, al den stund den også fungerede som afløbskanal, at den måtte tilkastes (1864)? Stærke kræfter i Rigsraadet og et flertal blandt borgerrepræsentanterne virkede da også til fordel for idealplaceringen – men, nej – værftsområdets bolværker, det oplagte sted, skulle udnyttes til trafikhavn – det gav tiltrængte penge – og af samme grund udstykkedes de efter flådens fraflytning frigjorte arealer på Gammelholm "til sidste Kvadratalen", således at der ikke efterlodtes plads til stedets tidligere chef.

Bemærk, at den plads, Københavns Kommune nys har valgt som nyt ståsted for monumentet, er idealt i dobbelt forstand. Dels ligger det, hvor "det fordums Værft"s nerve var, akkurat midt mellem den store bedding og dokken, dels er det præcist, hvor udskibningsstedet i sin tid lå – altså centrum for Niels Juels virke både til lands og til vands. Mon Kommunen havde det i tankerne, da den udsøgte stedet?

Med idealstedet udelukket, tilbyder det næstbedste, "i Nærheden af", mange muligheder. Området for "det fordums Værft" afgrænses mod vest af Holmens Kanal med Slotsholmen som genbo, mod nord af Kongens Nytorv (anlagt 1647/70) og mod øst og syd af henholdsvis Nyhavns Kanal (udgravet 1671) og havneløbet med Christianshavns kajer og bassiner på den anden side. De to sidste lokaliteter var af samme grund som "det fordums Værft"s havnefront ikke ledige, og var næppe særligt attraktive – dengang – men hvorfor blev det så ikke det fornemme Kongens Nytorv? Her havde Niels Juel jo opført sig et palæ (1683-86 – nu Den Franske Ambassade). Det ville da have været passende, og statuen ville matche bygningen ganske godt. Nå, nej – den plads havde Chr. V jo sat sig selv og sin hest på (1688). Christiansborg Slotsplads var på samme måde optaget – her havde folket (1873) rejst Fr. VII også til hest. Kun den nye, lige færdiggjorte gade, hvor Holmens Kanal før havde løbet, var endnu ikke besat, idet stedet havde været byggeplads helt frem til 1880.

Det var altså af pure mangel på bedre, at søhelten havnede i Holmens Kanal, og det er vel ingen overbevisende grund til at fastholde ham der. I øvrigt er stedet, hvor monumentet rejstes, der slet ikke mere. Det kan derfor heller ikke påstås at fungere som minde om tiden for dets "Oprejsning". "Den indhegnede og beplantede Plads" er blevet til et både tungt og tæt trafikeret gadekryds, klemt inde mellem voluminøse bygninger. Her overses monumentet ganske – eller irriterer. Fremmedgjort, gemt og glemt er vel ikke lige sagen for et mindesmærke.

Udviklingen har også på anden vis ændret forholdene. Nu tilbyder idealstedet, Gammelholms bolværker, sig – tilmed i skikkelse af en rekreativ havnepromenade. Hvorfor så al den ballade for at binde mindesmærket til et sted, hvor det ikke minder nogen om noget, hvor værket ikke kan opleves, kun forstyrres, og hvor det af mange højt værdsatte monument angiveligt slet ikke kan tåle at stå?

Referatets kriterier for "den mest passende Plads for dette Mindesmærke, hvor det baade kunne gjøre sit fulde Indtryk og mest blive til Pryd for Staden" er altså ikke opfyldt – i dag, hvis det nogensinde har været det. Se selv efter og vurder sandsynligheden for en forbedring af Niels Juels vilkår, hvis han altså skal forblive i Holmens Kanal.

Tom Elkær-Hansen
Havnegade 35, 4. tv.
1058 København K
Tlf.: 33 14 69 71
e-mail: kogteh@post6.tele.dk

Værsgo' hr. kulturminister

Er Københavns Niels Juel-monument først og fremmest et *mindesmærke* for den store søhelt, eller er dets væsentligste kvalitet, at det er et *værk* af kunstakademiprofessoren Theobald Stein? Det er et godt spørgsmål, for det er akkurat en sammenblanding af disse to anskuelsesvinkler, der har forplumret vandene.

Et *mindesmærke* stiller strengere krav til sit anbringelsessted end et *værk*, og er mere bundet hertil – jo mere samtidigt med det, der skal mindes, det er rejst, des stærkere. Kombineres *værkets* lempeligere krav med *mindesmærkets* strengere binding, kan man nå de mest forunderlige resultater.

Niels Juel-*mindesmærket* har ingen nærmere tilknytning til Holmens Kanal, men *værket* kunne godt være "specifikt er tegnet til nøjagtig dette sted." Det er det bevisligt ikke, men lad nu det fare. Hvis monumentet så forvandles til et *mindesmærke*, omgærdes det med de "kulturhistoriske perspektiver", der gør, at det ikke bør flyttes, hvorfor det må fredes.

Den holder jo ikke.

Jamen, vil nogle så indvende, monumentet er skam et *mindesmærke*, blot ikke for Niels Juel, men for tiden, hvor *værket* blev til, og dets ståsted bestemtes, de glade Estrup-dage. Jaså, men nævnte ståsted er der jo slet ikke mere. Holmens Kanal 2003 har intet til fælles med Holmens Kanal 1881.

Den holder altså heller ikke.

Nu er det op kulturministeren at løse knuden og udrede trådene. Der er serveret. Gør, som Alexander gjorde i Gordion. Brug danskernes dømmekraft som sværd.

Tom Elkær-Hansen
Havnegade 35, 4. tv.
1058 København K
Tlf.: 33 14 69 71
e-mail: kogteh@post6.tele.dk

Et godt spørgsmål

Hvorfor kom Niels Juel overhovedet til at stå i Holmens Kanal?

I den begrundelse, der fulgte med, da Københavns Kommunalbestyrelse i 1880 anmodedes om at stille pladsen "foran Studenterforeningens Bygning ved Holmens Kanal" til rådighed hedder det, at denne lå "i Nærheden af det fordums Værft, hvor Niels Juel som Holmens Chef arbejdede paa Flaadens Udvikling" (Kjøbenhavns Borgerrepræsentanters Forhandlinger, 41. Aargang).

Hvorfor kun "i Nærheden af"? Hvorfor ikke på selve det eftertragtede sted? Det turde have været mest nærliggende. Flertallet var da også for denne placering – men, nej – værftsområdet bolværker, det oplagte sted, skulle på samme måde som Christianshavns og Nyhavns kajer udnyttes til trafikhavn – det gav tiltrængte penge – og af samme årsag skulle de efter flådens fraflytning frigjorte arealer på Gammelholm udnyttes "til sidste Kvadratalen". Der efterlodes ikke plads til stedets tidligere chef.

Jaså, men hvorfor blev det så ikke det fornemmere Kongens Nytorv? Her havde Niels Juel jo opført sig et palæ (1683-86). Nå, nej – den plads havde Chr. V jo sat sig selv og sin hest på (1688). Så ved Nyhavns Kanal (udgravet 1671) da? Nej – det var en travl trafikhavn. Af samme grund kunne Christianshavns havnefront heller ikke bruges. Christiansborg Slotsplads var ligesom Kongens Nytorv allerede optaget – her havde folket (1873) rejst Fr. VII også til hest. Kun den nye, lige færdiggjorte gade, hvor Holmens Kanal før havde løbet (tilkastet 1864), var endnu ikke besat. Stedet havde været byggeplads helt frem til 1880.

Det var altså af nød, at søhelten havnede i Holmens Kanal. Udviklingen har imidlertid ændret forholdene. Nu tilbyder det eftertragtede sted, Gammelholms bolværker sig – tilmed i form af en rekreativ havnepromenade. Hvorfor så al den ballade for at fastholde Niels Juel på et sted, hvor han slet ikke hører hjemme, kun er tilfældigt anbragt?

Susanne Sinkjær

By

Fra: Tom Elkær-Hansen [kogteh@post6.tele.dk]

Sendt: 7. december 2003 13:46

Til: kum@kum.dk; kuas@kuas.dk; byg@kuas.dk; btf@btf.kk.dk; vejpark@btf.kk.dk

Emne: Til orientering

Vedrørende protesten mod bindingen af Niels Juel-monumentet til Holmens Kanal.

Med venlig hilsen
Tom Elkær-Hansen

OS.14.10 601 - 0054
- 8 DEC. 2003

Et godt spørgsmål

Hvorfor kom Niels Juel over hovedet til at stå i Holmens Kanal, spørger læser:

I den begrundelse, der fulgte med, da Københavns Kommunalbestyrelse i 1880 anmodede om at stille pladsen "foran Studenterforeningens Bygning ved Holmens Kanal" til rådighed, hedder det, at denne lå "i Nærheden af det fordums Værft, hvor Niels Juel som Holmens Chef arbejdede paa Flaadens Udvikling" (Kjøbenhavns Borgerrepræsentanters Forhandlinger, 41. Aargang).

Hvorfor kun "i Nærheden af"? Hvorfor ikke på selve det eftertragtede sted?

Det turde have været mest nærliggende. Flertallet var da også for denne placering – men, nej – værftsområdets bolværker, det oplagte sted, skulle på samme måde som Christianshavns og Nyhavns kajer udnyttes til trafikhavn – det gav tiltrængte penge – og af samme årsag skulle de efter flådens fraflytning frigjorte arealer på Gammelholm udnyttes "til sidste Kvadratalen". Der efterlod

Onsdag den 10. december 2003

Det er ikke for sent

Læser mener godt, at Kulturarvsstyrelsen kan rette fejlen med fredningen af Niels Juelstatuen:

Den forkromede begrundelse for, at Kulturarvsstyrelsen har fredet Niels Juel-monumentet, således at dette stavnsbindes til Holmens Kanal.

Den begrundelse, som alle medierne har refereret, er, at monumentet »har de kvaliteter, der kan begrunde en fredning.« Den reelle forklaring på, at styrelsen har ændret holdning, står længere nede, og er ikke bemærket af mange. Den er: »Det er blandt andet kommet frem under høringen, at monumentet specifikt er tegnet til nøjagtig dette sted.«

Det første er mundsvær, det andet er lodret forkert. Kulturarvsstyrelsen er hoppet på en limpind – med lukkede øjne.

Limpinden »en slags forhåndsadvis«, hvori bl.a. står: »Statuen tænkes at skulle ... opstilles« på det sted, hvor den af politiske/økonomiske grunde – og intet andet – blev anbragt og stadig står.

Dette har – i al sin gribende enkelthed – været nok for Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse og Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur til at få Kulturarvsstyrelsen til at tro på, »at man var ganske sikre på placeringen fra starten«, og at »det hermed er dokumenteret, at statuen – allerede fra tanken om den opstod – skulle formes, så den passede til netop dette sted« - men det er altså ikke rigtigt.

De to foreningers overordentlig løst funderede påstand er ikke kontrolleret, Kulturarvsstyrelsen har ikke gjort sit hjemmearbejde, og det er ikke mulighederne, det har skortet på. Der er tale om en regulær fejl.

Der er nemlig for lang tid siden – også til Kulturarvsstyrelsen – leveret udførlig dokumentation for, at værkets skaber, Theobald Stein, overhovedet ikke kunne og heller ingen grund havde til forme sin figur specielt til Holmens Kanal – se

ikke plads til stedets tidligere chef.

Jaså, men hvorfor blev det så ikke det fornemmere Kongens Nytorv? Her havde Niels Juel jo opført sig et palæ. Nå, nej – den plads havde Chr. V jo sat sig selv og sin hest på (1688).

Så ved Nyhavns Kanal (udgravet 1671) da? Nej – det var en travl trafikhavn. Af samme grund kunne Christianshavns havnefront heller ikke bruges. Christiansborg Slotsplads var ligesom Kongens Nytorv allerede optaget – her havde folket (1873) rejst Fr. VII også til hest. Kun den nye, lige færdiggjorte gade, hvor Holmens Kanal før havde løbet (tilkastet 1864), var endnu ikke besat. Stedet havde været byggeplads helt frem til 1880.

Det var altså af nød, at søhelten havnede i Holmens Kanal. Udviklingen har imidlertid ændret forholdene. Nu tilbyder det eftertragtede sted, Gammelholms bolværker sig – tilmed i form af en rekreativ havnepromenade. Hvorfor så al den ballade for at fastholde Niels Juel på et sted, hvor han slet ikke hører hjemme, kun er tilfældigt anbragt?

Hanne Trebbien
Hauser Plads 28

efterskriften i »Niels Juel-monumentet - Mindesmærkets rette placering – ...« - og i øvrigt er »dette sted« der jo slet ikke mere.

Kun en eneste af de bygninger, der i sin tid omgav statuen – Peschiers Gård, nu en integreret del af Danske Bank-komplekset – er der endnu. Alt er erstattet af større og drøjere – mest markant den nye Nationalbank.

Tilbage står Niels Juel-monumentet – reduceret til trafikhelle i et fremmed miljø, så det ikke kan fungere efter dets hensigt, dvs. som et mindesmærke, og så det som en »alien« får det omgivende byrum til at falde fra hinanden, både æstetisk og funktionelt.

Befolkningen er da heller ikke enig i Kulturarvsstyrelsens afgørelse. I en løbende undersøgelse, »Niels Juel-debatten«, svarer over fire femtedele af deltagerne således: »Ja«, til spørgsmålet: »Hvad mener du? Skal Niels Juel-statuen flyttes?«

Afgørelsen af 28.11., der knæsætter 123 år gammel fejl, må omgøres eller revideres. Kan den ikke det, må den ankes til Kulturministeren.

Forkortet, red.

Tom Elkær-Hansen
Cand. polit.
Havnegade 35, 4. tv.

NIELS JUEL

En forkert beslutning på et forkert grundlag

Bo Elbæk Andersen
Østbanegade 157, 4. tv.
2100 KBH Ø

Enhver kan konstatere, at monumentet for Niels Juel er yderst ilde anbragt i Holmens Kanal. Reduceret til trafikhelle i et fremmed miljø kan monumentet ikke fungere efter hensigten, dvs. som et mindesmærke, og den uhensigtsmæssige anbringelse får det omgivende byrum til at falde fra hinanden, både æstetisk og funktionelt.

Befolkningen er da heller ikke enig i Kulturarvsstyrelsens afgørelse den 28. november, der binder den store søhelt til et sted, hvor han hverken historisk eller symbolsk hører hjemme. I en løbende undersøgelse på nettet, "Niels Juel-debatten", svarer godt fem sjettedele af deltagerne således ja til spørgsmålet: »Hvad mener du? Skal Niels Juel-statuen flyttes?«

Ovenstående er imidlertid for simpelt for de kloge hoveder, der har begæret og besluttet, at monumentet fredes, så det bindes til Holmens Kanal, selv om de samme hoveder udmærket ved, at der kan monumentet slet ikke tåle at stå. Fem-ti år er alt, hvad en specialist i skulpturkonservering giver søheltens mindesmærke, hvis det ikke flyttes til en mere monumentvenlig placering.

De kloge hoveder skal have en indsigt, som går over almindelige menneskers forstand – ellers var de jo ikke eksperter. Vedrørende Niels Juel bygger denne indsigt på en slags forhåndsadvis, hvori blandt andet står: »Statuen tænkes at skulle opstilles paa Pladsen foran Studenterforeningens Bygning ved Holmens Kanal«, hvilket er nok for Kulturarvsstyrelsen til at tro, at monumentet specifikt er tegnet til nøjagtig dette sted. Men det er ikke rigtigt.

Det foreligger udførligt dokumenteret, at værkets skaber Th. Stein overhovedet ikke kunne og heller ingen grund havde til at forme sin figur specielt til Holmens Kanal. Den kan findes i efterskriften til "Niels Juel-monumentet" og burde være Kulturarvs-

Foto: TORBEN STROYE

FREMMEGJORT – Niels Juel-statuen skal blive på sin plads i Holmens Kanal, det har Kulturarvsstyrelsen bestemt. Men statuen blev ikke skabt til vore dages Holmens Kanal med tæt trafik og monumentale firma-hovedsæder, skriver Bo Elbæk Andersen.

styrelsen bekendt. I øvrigt findes dette sted slet ikke mere. Omtalte »Studenterforeningens Bygning« måtte i 1910-12 vige pladsen for Hafnias monumentale hovedsæde. Af de øvrige bygninger står kun én fra dengang – Peschiers Gård, nu en integreret del af Danske Bank-komplekset – tilbage. Alt er erstattet af større og drøjere og mere

indsnævrende. Tilbage står Niels Juel – fremmedgjort og overset. Afgørelsen sår også tvivl om hele fredningsinstitutionens berettigelse og/eller forvaltning. Eksempelvis er hverken grundlovens giver, Frederik den 7., til hest på Slotspladsen foran Christiansborg eller Absalon, byens grundlægger, ligeledes til hest på vej mod

Slotsholmen, fredede. En beslutning på grundlag af, hvad en eller anden havde tænkt sig i 1877, er totalt proportionsforvridende.

Af alle disse grunde må Kulturarvsstyrelsens afgørelse omgøres. Det forlyder da også, at Københavns Kommune anker det til kulturministeren.

historie-online.dk

Hjem Om DHF Aktuelt Udgifter Temaer Historie for sjov Links Få nyhedsbrev Kontakt Søg [sitemap]

< [Kommentarer](#)

Historieforfalskning

Af *Tom Elkær Hansen*

En af de mest aktive modstandere af, at Theodor Steins Niels Juel-monument fra blot at være en - ganske vist flot udstyret - trafikhelle gøres til et fungerende mindesmærke, inspektør Jakob Seerup, Orlogsmuseet, fik d. 1.3. d.å. optaget et indlæg i Berlingske Tidende. Senere er "en bearbejdning", blevet bragt her i historie-online. "Bearbejdningen" har imidlertid ikke gjort fremstillingen mere spiselige - tværtimod. Faktisk er det eneste ikke-misvisende overskriften: "Man gjorde en statue fortræd", for det har "man" ret beset gjort i de 122 år - men herom senere.

Lad os starte med en af de nye "oplysninger" i historie-online- bearbejdningen. Den siger nemlig alt om det niveau, modstanderne bevæger sig på. Artiklen slutter med at triumfere, "at Bygge- og Teknikborgmester Søren Pind ikke har stemt for flytningen", hvorefter følger en skråsikker udtalelse om, hvad den formodede "skabsmodstander" "godt ved", på hvilket grundlag såvel Borgmesteren som dennes embedsmænd tages dygtigt i skole - meget lystigt! Havde museumsinspektøren orientere sig behørigt, ville han i "Borgerrepræsentationen / BESLUTNINGSPROTOKOL fra Ordinært møde torsdag den 20. februar 2003 / Nr. 7 BR 74/03. Omlægning af Holmens Kanal. Indstilling om ..., at monumentet for søhelten Niels Juel som et led i projektet flyttes til en placering på en ny havnepromenade i Havnegade ud for Peder Skrams Gade", kunne have læst: "Indstillingen - som anbefalet af Bygge- og Teknikudvalget og Økonomiudvalget - blev godkendt med 39 stemmer imod 1. For stemte A, V, F, B, Ø, O og C. Imod stemte D." Hele Venstre-gruppen stemte altså for. Det lyder også mærkeligt, at formanden for det enstemmigt indstillende udvalg pludselig skulle gå imod sin egen indstilling. Hvad er det museumsinspektøren vil? Vildføre læserne? Eller ved han blot ikke, at D for længst er ophørt med at stå for Venstre. eller tror han slet og ret, at Søren Pind er CD'er?

Museumsinspektøren ville i øvrigt også have set, at Københavns Kommunes nettoudgift ikke er "21 millioner kroner" - "Mine damer og herrer" - men "16 mio. kr.", der ikke går til "at skabe et kedeligt lyskryds", men til foruden at etablere en glidende trafikafvikling i Holmens Kanal at forskønne dette sted med boulevardbeplantning, flere små pladser med solitære træer osv. - alt i alt en rekreativ gevinst for området - samtidigt med at Niels Juel placeres, hvor han rettelig hører hjemme - i hans gamle værftsområdes centrum, hvorfra han også stod ud for at vinde sine sejre - og hvor hans minde vil få den fremtrædende placering, det fortjener.

Sådan kan der påvises den ene fordrejning, for ikke at skrive, fejl efter den anden: Statuen er ikke "14 meter høj!", men præcis 8 m. og 1 cm. "Den gode admiral vil" ikke "stå tæt ind til husrækken i Havnegade på den ene side og direkte ud til vandet på den anden side", al den stund Havnegade, med plads til kørsel i begge retninger

Tom Elkær-Hansen ser gerne Niels Juel-statuen flyttet.

Hvad mener du?

Skal Niels Juel-stat flyttes?

Ja
84.0%

Nej
16.0%

Powered by [Ch:](#)

Sådan kunne det s
Manipuleret billede f
Park". [[Se større for](#)

samt udvidet med en række til parkering, løber mellem husrækken og promenaden, hvor Niels Juel skal stå, og promenaden selv, ja, den er en god del bredere end gaden.

Placeringen kaldes "visuelt set" "en katastrofe", hvilket dækker over, at monumentet vil kunne beskues af et overordentligt stort publikum – tilmed i ro og mag, fra Charlottenborg til hele Christianshavn-siden af havneløbet, fra Nyhavns Hoved til Christian IV's Bro og på distancen fra "De ny Holme" til Knippels- og Langebro. Ja, alt er jo relativt. I Holmens Kanal er de indespærrende kontorfacaders tomme vinduesøjne, de eneste der har adgang til at studere admiralen nærmere. Bissens Tordenskjold, vel forvaret bag Holmens Kirkes tykke mure og tætte gitterværker og på den måde unddraget almenhedens – åbenbart uønskede – blikke, må vel - "visuelt set" – være en korrekt anbragt søhelt – i modstandernes øjne?

Så nytter det ikke, at de bevidste eller ubevidste "unøjagtigheder" forsires med diverse fritsvævende gætterier, nedlænheder og insinuationer fx med hensyn til de kommunalt ansattes mentale tilstand og skumle hensigter, og hvem kommunen vil være venner med, samt mystiske sammenligninger med de "de tidligere østlande", ja, såmænd Stalin, og groteske fejlreferater af, hvad denne og hin fx Akadimirådet har udtalt i sagen. Den slags siger mere om forfatteren end om de faktiske forhold og understreger kun, hvor tyndt ude hele fremstillingen er. Museumsinspektøren "udfordrer" endda "Københavns Kommunes Bygge- og Teknik-afdeling til at vise sine computermanipulerede billeder af den påtænkte opstilling for offentligheden!" Det kan da let imødekommes her – af pladsmæssige grunde dog kun med et enkelt - idet billederne for længst er stillet til publikums rådighed.

Helt parallelt nævner en anden modstander af flytningen, at Niels Juel i Holmens Kanal står "tæt ved Admiralitetet, hvor han holdt til, når han ikke var ude og gav agt på stormens brag", hvorfor det kun kan "være en total mangel på kendskab til og/eller respekt for Københavns, flådens og Niels Juels historie, der kan få nogen til at ville flytte statuen fra 1881". Specielt den efterfølgende ordstaffering er jo overbevisende – bortset fra, at nævnte Admiralitet, hvor Niels Juel skulle have "holdt til ..." først blev opført i 1706 – da havde Niels Juel været død i 9 år. En tredje modstander fremfører, at Niels Juel ikke kan placeres "meget tæt på vor tids sverigebåde. Det er grotesk." De pågældende både er holdt op med at sejle for år siden, hvorfor det er heroisk at bruge deres tilstedeværelse som grundlag for at kalde Niels Juels nye ståsted for "skammekrogen" eller "en ydmyg adresse", som det vil være en "uacceptabel" "helligbrøde" at flytte statuen til.

Hvem tror modstanderne, de kan overbevise med den slags "unøjagtigheder", for stadig at sige det pænt, pyntet med tomme ord?

Som kronen på værket bruger museumsinspektør Seerup de syv første af i alt 16 afsnit på en forurettet omtale af Kommunens fremgangsmåde, hvilket blot demonstrerer et forbavsende ukendskab til proceduren i forbindelse med kommunale beslutninger som den foreliggende. En ting er at Vej og Park-forvaltningen orienterer de direkte berørte, dvs. naboer og genboer, og orienterer sig selv om disses holdning. Noget helt andet er, at det politiske udvalg in casu Bygge- og Teknikudvalget inviterer til foretræde / høring. Her kan de, der har interesser at skytte, selv melde sig – men det kræver selvfølgelig en vis indsats. Ingen bliver "kaldt". I øvrigt kunne flåden godt finde ud af at lade sig repræsentere – af en marinehistoriker med ledsager.

Hvad, der måske kan undre mange, er, at fremstillingen ikke indeholder blot skyggen af en argumentation for det synspunkt, der forsvares med så mange andre midler, blålys og løst krudt. At argumenterne glimrer ved deres fravær, er imidlertid ikke så underligt, for de findes ikke! Der gives ikke en eneste grund til, at Niels Juel-monumentet skal blive stående, hvor det blev fejlanbragt for 122 år siden - i en forhen afløbskanal for Indre By, der til sidst var så forurennet, at den, ligesom så

mange andre af byens kanaler, måtte tilkastes (1864) – og hvor det i dag ligner en katastrofe, fordi de hurtigt opvoksende kontorbygninger sammen med den eksploderende trafik har betydet, at monumentet i bedste fald overses, i værste vækker irritation. De positive minder om søhelten fremkalder det i al fald ikke – jf. at folkeviddet har døbt statuen, "den fortvivlede trafikbetjent i Holmens kanal" – noget af en degradering, tør man sige, for en admiral.

Fejlplaceringen var resultatet af en højst uheldig alliance mellem godsejere og det mest velhavende bourgeoisie samt en vis gruppe embedsmænd. De første har måske ønsket en modvægt - fra den "glorværdige" enevældes tid - til den nyligt rejste (1873) statue af den alt for imødekommende Frederik VII. på sin hest. Pengemændene har haft en helt klar interesse i, at "deres" nye kvarter fik et kunstnerisk "løft" – for der blev tjent penge i Holmens Kanal – bl.a. på den tætte bebyggelse af Gammelholm efter orlogsværftets endegyldige udflytning til Nyholm – nok til at kvittere med klækkelige bidrag til monumentet. Dette er den historiske forklaring på Holmens Kanal-placeringen. Det er ikke svært at forstå, hvorfor inspektøren fra Orlogsmuseet forbigår det. Så må vi andre stå ud med modstandernes forsøg på at "tale sig udenom".

Derimod kan der fremføres i scribevis af solide argumenter – for nu ikke at skrive, beviser - for, at Gammelholms kommende Havnepromenade er det både historisk og symbolsk rette sted at mindes Niels Juel, ved siden af, at det er det mest velegnede. En uddybende fremstilling er givet i: http://www.exelever.dk/niels_juel-monumentet/

Her redegøres der i detaljer for, hvorfor Admiralen bestemt ikke hører hjemme i Holmens Kanal, og hvorfor den af kommunen vedtagne placering er den i alle retninger korrekte.

Orlogsmuseet har erklæret at ville "kæmpe hårdt for at Kommunens forslag skrindlægges" – men er der ikke en grænse for, hvilke midler der kan tages i brug? Et er at stikke læserne blå i øjnene – det falder kun tilbage på en selv. Noget andet er det – som det sidste krampagtige forsøg, efter vedtagelsen af projektet - at ulejlige fredningsmyndighederne med en håbløs begæring: Niels Juel-monumentet har bestemt mange kvaliteter, men som kunstværk i og for sig selv kan det ikke bære en fredning. Spørgsmålet er så, om der kan blive tale om en fredning af mindesmærket på det rette sted – næppe, og i al fald ikke i Holmens Kanal - hvis det altså er Niels Juel, sagen drejer sig om - snarere på Gammelholms Havnepromenade. Alt i alt en håbløs og uforståelig demonstration - for en forklaring på, hvorfor søhelten fortsat skal ydmyges med en så ringeagtende anbringelse som i dag, savner vi stadig. Hvad er det egentlig, de vil, modstanderne af, at Niels Juels flyttes fra glemslen i muddergrøften til ære og værdighed?

Tom Elkær-Hansen
Cand. polit.
Havnegade 35, 4. tv.
1058 København K
Tlf.: 33 14 69 71
e-mail: kogteh@post6.tele.dk

Hjem Om DHF Aktuelt Udgivelser Temaer Historie for sjov Links Få nyhedsbrev Kontakt Søg [sitemap]

< Kommentarer

Man gjorde en statue fortræd

V

**Skal statuen af søhelten Niels Juel flyttes?
Jakob Seerup fra Orlogsmuseet mener nej -
men museet er ikke blevet spurgt.**

Orlo

*Af museumsinspektør Jakob Seerup, Orlogsmuseet
(Kommentaren er en bearbejdning af et indlæg, der tidligere har været bragt i
Berlingske Tidende)*

Hvad mener du?

**Skal Niels Juel-stat
flyttes?**

Ja

84.0%

Nej

16.0%

Powered by **Ch**

I dagspressen kunne man for nylig læse et indlæg af Hanne Trebbin. En beboer fra Gammelholm, der protesterede over, at Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur har indstillet Th. Steins statue af Niels Juel til fredning. På denne måde standser fredningssagen foreløbig flytningen af statuen fra Holmens Kanal til Havnegade. Hanne Trebbin spørger meget logisk, hvorfor man ikke gjorde sig gældende under høringen vedrørende flytningen af statuen. Spørgsmålet rammer ned i et centralt problem i hele sagen. Man skulle jo antage, at alle, der skulle høres, var blevet hørt. Det er bare ikke tilfældet.

Beboerne i et par opgange ved Havnegade blev kaldt til møde i sagen om flytningen. Der var stor tilslutning blandt Havnegadeboerne. De føler ganske åbenbart, at de nu langt om længe får nok opmærksomhed og venlighed fra Københavns Kommune. De har åbenbart haft deres andel af konfrontationer med kommunen igennem årene. Men nu kommer der altså plaster på såret i form af et eksklusivt stykke gadeinventar.

Holmens Kirke, der indgår i en både historisk og visuel kontekst til statuen, fandt Kommunen det ikke nødvendigt at indkalde til høring. Det må antages, at denne undladelsessynd er på kanten af loven. Hvis ikke Holmens Kirkes provst tilfældigvis havde haft sin embedsbolig i den ejendom i Havnegade, der blev hørt, havde han overhovedet ikke været inddraget. Igennem provsten fik undertegnede nys om sagen. Jeg inviterede mig selv med til mødet, hvor kun Havnegadeboerne ellers var inviteret.

Orlogsmuseet var ikke på forhånd blevet inddraget i sagen. Ikke at vi har lovmæssigt krav herpå, men det ville have klædt Københavns Kommune at vise lidt historisk bevidsthed.

Den brede offentlighed er slet ikke blevet hørt. Og det er det centrale problem i hele sagen. Man har ikke taget konsekvensen af, at statuen udgør en del af den samlede hovedstads identitet. At den ikke kun er en sag for de nærmeste beboere. En instans er dog blevet hørt, nemlig Akadimirådet, som kraftigt frarådede en flytning til Havnegade.

Det er fra Kommunens side blevet fremhævet, at mange københavnere ikke hæfter sig særlig ved, at statuen står netop, hvor den står. Men det behøver ikke at være et udtryk for ligegyldighed eller fejlplacering. Det kunne jo også tyde på, at statuen står på det helt rigtige sted. At den ganske enkelt passer helt fint ind i sine omgivelser.

På det møde, hvor undertegnede og Havnegadeboerne var til stede, blev der fremlagt

en lang række skitser og computermanipulerede billeder, der skulle vise, at statuen "stod forkert" på sin nuværende plads. Disse billeder er aldrig forevist den brede offentlighed. Det kan jeg godt forstå! Mage til ynkelig halvdokumenteret argumentation skal man lede længe efter.

Hvorpå baserer Københavns Kommune sine argumenter for, at statuen skal flyttes? Det gør de på et bachelorprojekt af en arkitekturstuderende ved navn Thor Rasmussen. Thor Rasmussen var i praktik i Kommunen og fik i den forbindelse udstukket denne opgave. Vi står altså her i den fantastiske situation, at Akadimirådet med en sand skare af højtuddannede, velestimerede arkitekter og kunstnere har vendt tommelfingeren nedad, mens Kommunen støtter sig til den håbefulde unge students argumenter!

Jeg udfordrer Københavns Kommunes Bygge- og Teknik-afdeling til at vise sine computermanipulerede billeder af den påtænkte opstilling for offentligheden! Sandheden er, at flytningen visuelt set på alle måder ville være en katastrofe. På sin nuværende plads er statuens størrelse ikke noget problem. Men ved havnefronten vil størrelsen blive et problem. Statuen er ikke mindre end 14 meter høj! Den gode admiral vil stå tæt ind til husrækken i Havnegade på den ene side og direkte ud til vandet på den anden side. Niels Juels hoved vil være i anden sals højde.

Statuen vil i den påtænkte nye placering antage dimensioner, som vil give stærke mindelser om den type statuer, man har brugt en del kræfter på, at rive ned i de tidligere østlande. Sådant en dominerende opstilling er aldeles udansk og Stalin-agtig.

Samtidig vil man med flytningen reducere den del af Holmens Kanal, hvor statuen nu står, til et helt almindeligt, stort københavnsk lyskryds. Det er heller ikke ligefrem nogen gevinst.

Lad os ikke glemme, hvad det hele drejer sig om. Kommunen ønsker at flytte statuen til en anden placering, så HT's gule busser får mere plads til at svinge ind på Kongens Nytorv. Det har de ganske vist gjort hele tiden. Men på grund af Metroen, svinger de ikke helt rigtigt i forhold til statuen og en påtænkt omlægning af trafikken ved Kongens Nytorv. Og så må statuen væk.

Her gik vi ellers og troede, at Metroen gav os alle mere plads på gadeniveau. Trafikken blev ført ned under jorden, og så kunne vi ånde friere og færdes mindre plaget af biler og busser på gaden. Men åbenbart ikke, ifølge Vej- og Park og Bygge- og Teknik-afdelingerne i Københavns Kommune. De ønsker at give plads til endnu mere trafik på gadeniveau, og selv statuen af Niels Juel skal ikke have lov at stå i vejen for det!

Og prisen? Mine damer og herrer! 21 millioner kroner koster det. 21 millioner for at skabe et kedligt lyskryds, fejlplacere en statue, og blive gode venner med Gammelholms Beboerforening. Det er det glade vanvid!

Denne flyttesag bærer stærkt præg af, at nogle embedsmænd i Københavns Kommune har fået en skør ide. Så har de fundet ud af, at statuen ikke var fredet. Og så gik de ellers i gang med at realisere projektet. De gik stille med dørene, og før der kunne nå at rejse sig en ordentlig debat, var flytningen vedtaget. Først herefter kunne der rejses en fredningssag.

Jeg har hæftet mig ved, at Bygge- og Teknikborgmester Søren Pind ikke har stemt for flytningen. Det tager jeg som et tegn på, at han godt ved, der er noget råddent ved denne sag. Måske det var på tide, at han tog sine embedsmænd i skole og fortalte dem, hvordan de skal tjene ikke blot Kommunen og bureaukratiet, men også hele hovedstadens borgere!

enhavn

Ansv. chefredaktør: Carsten Juste
 Redaktør: Claus Johansen
 Nyhedsredaktører:
 Peter Rosendal
 Peter Willatzen
 Debatredaktør:
 Edith Rasmussen

dt liv

stand er København en d. Ikke blot lider det af en vis træghed, når lutninger om byens borgere hører for man- l i den mere problema- ske befolkning, især når lhed og fysisk velbe- nkevækkende har bor- den tvivlsomme ære af i landets korteste leve- lør simpelthen før alle

t både godt og nødven- øbenhavn nu har taget ridt til. Motion på recept t. De kommende fire år ægeordineret motion ke til, at en beskeden e får det bedre. En d såkaldte livsstilssyg- e, for højt kolesteroltal, r højt blodtryk – skal program over fire må- emtidige motionsindsats mtidig skal diætister patienterne til at ændre l, hvis det er nødven- ølgelig at undgå en om- ng, operationer eller af disse mennesker. næssig indsats, der i r både den enkelte pati- omien til gode. Derfor gså, at projektet vil kun- ig selv hjem i form af dheds- og hospitalsse- e tvivl om det gavnlige i dst hvis man på en eller sig, at de patienter, der benhavnske idrætsliv gså fortsætter på egen nåneders kursus. For- dbygget en form for op- på fastholdelse og fortsat enkelte patient. Ellers e fleste nytårsforsætter; øldent holder længere eds tid ndighederne forholde sig e konsultationsbehov, så en pengemaskine for er vel ikke grund til at er i fire måneder, hvis et og træning under opsyn er tilstrækkeligt.

tørste problem vel i vir- jektet bliver så stor en re end de budgetterede atienter ønsker at komme hhandling. Det så man for øbenhavnsteatre tilbød lletter med særligt til- e de unge i teatret i en uden hurtigt gik ud af den

NIELS JUEL

Enighed ved saglighed

Bo Elbæk Andersen
 Østbanegade 157, 4. tv.
 2100 København Ø

Folmer Ascanius og under- tegnede kan sikkert ret hurtigt nå frem til en fælles mening om Niels Juel-monumentets rette placering – akkurat ved at være historisk saglige, jf. JP København den 7. januar, "Saglighed er en god ting".

En beskidt kanal

Søheltens mindesmærke står, hvor helten ikke kan have stået i levende live, idet der løb en kanal. Allerede på Niels Juels tid var den så befængt med rotter, så forurenede og ildelugtende, at Christian den 5. approberede at forbinde den med den nys udgravede Nyhavns Kanal (1671, året efter genan- læggelsen af Kgs. Nytorv) for at opnå en bedre vand- gennemstrømning. Det blev – desværre, kunne man fristes til at tilføje – ikke til noget.

Det er også rigtigt, at han står, ikke på, men ud for det sted, hvor den tidligere bastion lå. Men denne var sammen med resten af voldanlægget sløjfet (1646), da Niels Juel blev chef for det daværen- de Holmen (1657), nu Gammelholm.

Ingen af de bygninger, Niels Juel-statuen ser på i dag, eksisterede, da helten levede. Den ældste, Pechiers Gård, opførtes først efter branden i 1795 og forhøjedes 1850. Der er altså absolut ingen argu- menter, hentet fra Niels Juels egen historie, der taler for, at hans mindes- mærke skal stå i Holmens Kanal.

Udsigt over vandet

Det er der derimod for den nyplacering, Københavns Borgerrepræsentation har vedtaget, nemlig på Gam- melholms havnefront. Her var den levende søhelt yderst nærværende. Her vil han fra det sted, hvor han fornyede og vedlige- holdt rigets flåde, se det samme vand, hvor hans skibe lå, før de stod ud for at forsvare landet.

Arkivfoto: TORBEN STROYER

HISTORISK – Hvis man kigger historisk på placeringen af Niels Juel-stuen, er der ingen argumenter for, at den skal blive i Holmens Kanal, skriver Bo Elbæk Andersen. Vandet ved havnefronten er dog det samme, som Niels Juels skibe sejlede i.

I forbindelse med oven- stående er den sammen- fatning af argumenterne, som kunne læses i JP København den 8. januar,

"For og imod en flytning", yderst nyttig. Den meget grundige gennemgang på internetsiden "Niels Juel- monumentet" er nemlig

næsten for udførlig, hvis formålet blot er hurtigt at sætte sig ind i sagen.

PORTO

Endnu en serviceforri

Poul Zebitz
 Forårsvej 11
 2920 Charlottenlund

Gennem mange år har postvæsenet i god tid før nytår postomdelt en bro- chure med de brevtakser m.m., som var gældende for det kommende år.

Denne service er man nu hørt op med, og ved hen- vendelse til "Kundeservice" får man at vide, at man en gang i efteråret udsendte et blad med de nye posttak- ster. Bladet var nemt at overse i lighed med mange andre tryksager, som vi bliver belemret med, fordi "nogen" finder det relevant. I stedet for posttaksterne sender PostDanmark nu en

postomde man opfo øje med i tryksag n posten fr omdeler t Kvickly c Det ha været me omdele d sammenl mennesk esserede budsaavis Atter l gjort et t intet har gøre. Når opdager, takstbro posthuse svært ve

JERNBANE

Klar besked borgerne

Flemming Hansen, trafikminister

JP Københavns leder den 7. januar, "Tog ad bagvejen", efterlyser en forklaring på problematikken omkring reservation af arealer til en udbygning af jernbane- strækningen mellem Kø- benhavn og Ringsted.

Jeg er klar over, at orien- teringen af borgerne og virksomhederne i denne sag har givet anledning til tvivl og misforståelser. Især vedrørende spørgsmålet om begrænsninger i berørte borgeres anvendelse af deres ejendomme. Det er ikke hensigtsmæssigt.

Det er vigtigt, at borger- ne i sådanne situationer får klar besked. Der er i den foreliggende projekterings- lov, som Folketinget vedtog i 2001, ikke klar mulighed for at pålægge borgerne begrænsninger i anvendelsen af deres ejendomme. Og i en sådan situation synes jeg, at tvivlen skal komme borgerne til gode. Jeg har derfor bedt Trafikstyrelsen om at sørge for en præci- sering af, hvad areal- reservationerne indebærer.

Desud at det ve af den o jekterin; beslutte arbejdes jekterin; nybygge anlæg a strækni Køge-R; Det v; ændring skrænke reservat fang, so for at si udvikli jernban for Køb Dette for, at T oktober de de ca virkson berørte projekt mulig t havn og var at g borgerø som ku blive b; banean

FOKUS

Der er ingen hurtige løsninger

LOUISE FREVERT (LF) har i et længere debatindlæg her i avisen den 3. januar 2004 under overskriften "Ulla Tørnæs' leflen for indvandrere" kritiseret Undervisningsministeriets udgivelse af publikationen "Inspiration til bedre integration i folkeskolen". Publikationen er et inspirationsmateriale til

deres undervisning så vidt muligt skal tage udgangspunkt i – og differentiere undervis- ningen i forhold til – det enkelte barn. Det skal selvfølgelig også gælde for de tosprogede børn. Den publikation, jeg har ud- givet, er derfor ikke udtryk for, at tosprogede børn skal have en særlig opmærksomhed, og at der

ninger. Her kan skolerne hente inspiration og gode råd samt læse om andre kommuners positive erfaringer.

Regeringens hensigt er netop, at skolerne, inden for lovgiv- ningens rammer, har frihed til selv at vælge modeller og løs- ninger for integration, der passer til lokale forhold. Det er

erfaringer med etablering af etniske råd, og at det er foræl- drene selv, der efterlyser viden om og begrundelse for, hvilke fag der er obligatoriske samt en forklaring på, hvorfor man underviser i folkeskolen, som man nu engang gør her i landet. En af skolens fornemteste opgaver er at involvere foræl-

understrege – i muligt hensyn børn. Succesk tiltagene i de v og på de valgt med til at give en bedre tilkn udbytte af – fc undervisninge Det kan jeg ik

Ulla Tørnæs (V), un visningsmini

PKB

DEBAT

Foto: NIELS HOUGAARD

svildeboliger og derfor ikke et permanent hjem, skriver Leika

ger i Flintholm

der skal give trængte mennesker et pusterum på et halvt eller helt år til at finde et rigtig hjem. Det er boliger, der er stor mangel på på Frederiksberg. Selv om det er svært at finde et permanent hjem i hovedstadsområdet, tager det ikke 10 og 20 år, som jeg kan forstå, at flere personer har boet på Einer Jensens Vænge.

Jeg har svært ved at have rigtig ondt af Elsebeth Vienberg, der med næb og kløer forsøger at holde fast i

en husvildebolig. Hun burde måske i stedet have brugt sin energi på at finde sig en anden bolig, så hun ikke optager pladsen for en, der står i akut nød. Samtidig kunne Elsebeth Vienberg - frem for at beklage sig - glæde sig over, at hun i årevis har boet billigt og med egen have; det er noget, som andre Frederiksbergborgere må betale rask væk to-tre mio. kr. for.

FLYTNING

Niels Juel igen, igen

Steffen Dahl
Skydehøjsgården 6, 1. th.
2970 Hørsholm

Niels Juel-statuen blev den 28. november 2003 fredet af Kulturarvsstyrelsen. Men flytteforkæmpere fortsætter med at fremføre argumenter for, at søhelten skal se vand, at han i levende live aldrig har stået det pågældende sted, at statuen er til ulempe for trafikken, samt at den bedre kommer til ære og værdighed ved at stå ved havnefronten.

Imidlertid er der tale om et nationalt mindesmærke, idet Niels Juel er ikon for sejren ved Køge Bugt, hvor han som leder af den danske flåde slog den svenske flåde.

Det vil derfor være modsat ære og værdighed, hvis statuen sendes på rekreation ved havnefronten. Nationens minder om store begivenheder skal ikke blot gemmes væk, de skal have en fremtrædende plads og dagligt ses af mange.

Om Niels Juel kan skue ud over vand og forløbet af den oprindelig kanal, er for så vidt underordnet, idet tanken jo har været at mindes det berømte slag og naturligt

gøre det med en statue af den, som skaffede sejren.

Placeringen har selvfølgelig været overvejet nøje og blev den lille ø, hvor Holmens Kanal møder krydset Niels Juels Gade/Holbergs Gade. Her har statuen så stået i mere end 120 år og bevidnet byens og nationens store og små begivenheder.

At en flytning skulle hjælpe på trafikken vil være "for smed at rette bager", idet hverken Bredgade eller Knippelsbro bliver bredere, hvortil kommer, at det næppe i sig selv styrker den kollektive trafik.

Trafikafviklingen kan fremmes ved en bedre afmærkning, så bilisterne tidligt kan placere sig i rette vognbane - og så bør trafikulturen i øvrigt styrkes, så der bliver færre "smuttere".

Hvis man alligevel vil fordrive Niels Juel-statuen fra den hidtidige velvalgte placering, ville det være nok så naturligt at flytte den til admiralsens gods, Valdemars Slot på Tåsinge, som Niels Juel erhvervede for sin andel af pengene fra slaget ved Køge Bugt - der vil han i hvert fald kunne se vand og ikke genere trafikken.

POSTTAKSTER

Bedre service

FLYTNING

Niels Juel på rette plads

OPlys
23/1

Hanne Trebbien
Hauser Plads 28
1127 København K

Diskussionen om placeringen af mindesmærket for Niels Juel og sejren i Køge Bugt fortsætter, fordi fredningen den 28. november 2003 beror på en lodret vildledning af Kulturarvsstyrelsen. Det kan selvfølgelig ikke lades upå-talt.

I avisen den 20. januar foreslår Steffen Dahl – "Niels Juel igen, igen" – at mindesmærket flyttes til admiralens gods, Valdemars Slot på Tåsinge. Det vil nok støde på formelle vanskeligheder, idet formålet i 1877 var »at tilveiebringe en Billedstøtte af Søhelten, der kunde opreises paa en passende Plads i Hovedstaden«.

Den særprægede anbringelse i Holmens Kanal er derimod ingen hindring for Steffen Dahls forslag, hvad nogle – desværre også Kulturarvsstyrelsen – fejlagtigt tror. Holmens Kanal blev i 1880 valgt, faktisk som en nødløsning, fordi de passende pladser allerede var

prydet med monumenter og lignende eller beslågt til andre formål – dengang.

At en nyplacering af den store søhelts mindesmærke på det gamle Holmens nu ledige havnefront, hvor Niels Juel i sin tid var chef, og hvorfra han stod ud blandt andet til nævnte sejr i Køge Bugt, skulle være at gemme det væk på en lidet fremtrædende plads, hvor det ikke ses af mange, har Steffen Dahl bestemt ikke ret i. Her vil helten tværtimod komme til at stå som et vartegn for København ved indsejlingen til byens indre og ældste havn på samme synlige måde som Frihedsgudinden ved indsejlingen til New York.

Vor kulturminister plejer ikke at være bleg for at skære igennem og sætte tingene på plads. Derfor ser vi trygt frem til hans afgørelse.

DEBAT

FREDNING

Et fromt ønske for Niels Juel

Søren Thisted
Pilestræde 42, 2,
1123 København K

Nys hjemvendt var det interessant at høre, at afgørelsen af, hvor Københavns Niels Juel-statue skal stå, nu ligger hos kulturministeren.

Brian Mikkelsen har gentagne gange, husker jeg tydeligt og bifaldende, tilkendegivet, at han lægger stor vægt på den almindelige danskers dømmekraft. Så er han jo godt hjulpen af den løbende meningsmåling på internetsiden "Niels Juel-debat-ten", hvor jeg lige har set, at 84,2 pct. mener, at statuen skal flyttes væk fra Holmens Kanal.

Uforståelig placering

Der står søhelten ærlig talt heller ikke særlig godt, og da der angiveligt ikke er nogen dybsindig grund til anbringelsen, er det uforståeligt, at man har kunnet finde på at frede den. Det hele forekommer et godt stykke ude af proportioner. Anken af fredningen til kulturministeren er derfor både forståelig og efter min mening på sin plads.

Af det, jeg har set om sagen, fremgår det, at det

er en lille flok selvbestaltede indehavere af den rigtige mening, der har dikteret eller fremmanipuleret fredningen – uden nærmere eller holdbar argumentation.

Det kan da ikke være rigtigt, at den sunde fornuft, den gode smag og den historiske bevidsthed kan tilsidesættes på den måde i et land som Danmark.

Lad os derfor håbe, at ministeren for udviklingens, fornyelsens og hovedstadens forskønnelses skyld træffer den rigtige beslutning, så admiral Juel kan vende tilbage til sin faste base, det gamle Holmen.

HÅB – Kulturministeren skal bestemme, hvor Niels Juel skal stå – lad os håbe, at han træffer den rigtige beslutning, så statuen flyttes til det gamle Holmen, skriver Søren Thisted.

Foto: TORBEN STROYER

TRAFIKPOLITIK

Indfør et nyt klippekort

Tror VK-regeringen virkelig, at befolkningen er så dum, at den ikke kan se, at denne handling er en form for ekstra skat? De store taksstigninger i tog og

ding kan vi ikke vente på.

Derfor vil jeg foreslå følgende til beslutningstagerne i Hovedstadens Udviklingsråd: Der fremstilles et nyt klippekort

øvet sig på den nye mulighed, vil passagertallet på de korte ture stige med 20-30 pct. På trods af at billetprisen bliver sat ned

Kulturarvsstyrelsen
Bygninger
Slotsholmsgade 1
1218 København K

Dato:

Jr.nr.

Anke af Kulturarvsstyrelsens beslutning om fredning af Niels Juelstatuen

Kulturarvsstyrelsen har den 28. november 2003 meddelt Bygge- og Teknikforvaltningen sin beslutning om at frede Theobald Steins statue af Niels Juel i Holmens Kanal.

Københavns Kommunes Bygge- og Teknikudvalg har enstemmigt besluttet at anke denne afgørelse til Kulturminister Brian Mikkelsen.

Dette begrundes i følgende forhold:

- Det principielle i fredningen, idet Kommunen er af den opfattelse, at det kun hidtil har været nationale monumenter af væsentlig kunstnerisk værdi, der har været fredet.
- Bygge- og Teknikudvalgets tidligere beslutning om en omlægning af Holmens Kanal, herunder en flytning af statuen til et roligere, mere passende byrum, en sag, som blev behandlet på mødet den 15. januar 2003 (BTU 6/2003).

Det principielle

Til den principielle side af fredningssagen, som kommunen lægger stor vægt på, kan der knyttes følgende kommentarer:

En hæmsko for byens naturlige udvikling

København er en levende by, der til stadighed er underlagt forandringer og nye betingelser og må søge at udvikle sig i takt hermed. Som udgangspunkt bør det ikke være sådan, at beslutninger om ændringer i byrummet skal træffes under indtryk af, at de kan udløse en fredningssag.

Fastlåsning af byen bør ske af vægtige grunde og når dette har stor national betydning. Kulturarvsstyrelsens afgørelse lægger ikke op til dette.

Rådhuset
1599 København V

Telefon
33 66 33 66

Direkte
33 66 26 26

Telefax
33 66 70 80

E-mail
borgmesteren@btf.kk.dk

www.btf.kk.dk

Står Kulturarvsstyrelsens afgørelse ved magt, vil der derfor være behov for at tage hele området op til overvejelse, idet forudsætningerne for Kommunens måde at arbejde med byrummet ændres væsentligt med afgørelsen.

Uhensigtsmæssig præcedens

Dertil kommer, at hvis ethvert monument som udgangspunkt er fredet, hvilket Kulturarvsstyrelsens afgørelse kan opfattes som præcedens for, vil vi herefter politisk være tvunget til at føre en mere restriktiv monumentpolitik, for ikke uden hensigt at binde den fremtidige anvendelse af de offentlige byrum.

At man vælger at føje Niels Juel-statuen til listen af kun fire fredede monumenter i det københavnske byrum, må ud fra et helhedssyn vække stærk undren. Der kan i det københavnske byrum nævnes en række langt væsentligere værker, både ud fra en æstetisk og en betydningsmæssig synsvinkel, som ikke er underlagt fredningsbetingelser.

Fredet eller fredet på stedet

Afgørelsen er efter kommunens opfattelse endvidere præget af, at Kulturarvsstyrelsen ikke forholder sig til sagens to hovedspørgsmål adskilt.

- Skal monumentet af Niels Juel fredes?
- Er placering af monumentet i Holmens Kanal afgørende for oplevelsen af det og hvilken betydning har det for en fredning, at byrummet er ændret væsentligt og ikke er identisk med det, hvori monumentet blev opstillet?

Bygge- og Teknikudvalget har netop i dets beslutning om en flytning af monumentet lagt vægt på, at placeringen ikke er afgørende for monumentet. Det er endvidere afgørende for beslutningen, at oplevelsen af monumentet vil blive styrket ved en flytning.

Den konkrete sag

Det fremførte dokumentets værdi kan drages i tvivl

Kulturarvsstyrelsens afgørelse er påvirket af et brev af den 21. marts 1877 fra Komitéen for Niels Juel-monumentets rejsning til billedhuggeren. Heri anføres, at "Statuen tænkes at skulle have en Høide af 11-12 Fod og at skulle opstilles paa et fiinthugget Granitfodstykke paa Pladsen foran Studenterforeningens Bygning med Ansigtet vendt imod Kristiansborg".

I Kulturarvsstyrelsens afgørelse tillægges ovennævnte dokument en væsentlig værdi, en værdi, som er meget tvivlsom.

I det citerede brev nævnes Studenterforeningen og Christiansborg således som koordinater i forhold til statuen. Christiansborg har ingen symbolsk betydning i forhold til Niels Juel. Stedet, Niels Juel retter blikket mod, er desuden stærkt ændret i forhold til de oprindelige forhold. Der er således ingen vidnesbyrd om, at dette skal tillægges betydning. Der kan ganske enkelt have været tale om en praktisk angivelse af, hvordan monumentet skulle opstilles i dette byrum. Komitéen kan have ment, at det ville være uhøfligt at placere monumentet med ryggen til Christiansborg.

Kommunen finder endvidere at ordet ”tænkes” bør tillægges større betydning for hele den sætning, hvorved værdien af dokumentet må blive tvivlsom. Således blev monumentet forsynet med marmorsokkel og ikke den omtalte i granit som ellers også fremgår heraf.

Den politiske beslutning

Kommunen lægger endvidere særlig vægt på, at dette nyopdukkede dokument er dateret før den politiske beslutning om at tillade dets opsætning. Komitéen rettede først et år efter, den 14. april 1878, mens statuen var under afstøbning, og efter at marmorfordstykket var bestilt i Italien, henvendelse til Københavns Borgerrepræsentation med anmodning om at måtte benytte pladsen, vedlagt en tegning af statuens placering. Begrundelsen var, at stedet var ”i Nærheden af det fordums Værft, hvor Niels Juel som Holmens Chef arbejdede paa Flaadens Udvikling, og tæt ved den Kirke, i hvilken han ligger begravet.” Den 27. april 1880 indrømmede Borgerrepræsentationen andragendet over for Københavns Kommune og anmodede i et brev af den 26. maj 1880 Magistraten om at få overladt pladsen til statuen.

For at give det af Kulturarvsstyrelsen fremførte dokument afgørende vægt forudsættes det, at dens tilladelse til opsætning blot var en formalitet, hvilket der ikke findes bevis for. Det kan således ikke udelukkes som et ligeværdigt argument, at havde Københavns Borgerrepræsentationen ikke givet sin tilladelse til denne placering, ville monumentet kunne være placeret et andet sted i byen.

Kommunens politiske beslutningsproces og ret til at råde over det offentlige byrum er således med Kulturarvsstyrelsens vægtning af dette dokument ikke tillagt nogen betydning, hvilket kommunen naturligvis finder uacceptabelt.

Pladsens oprindelige udseende over for senere forandringer

Pladsen så ved afsløringen væsentlig anderledes ud, end den gør i dag. Den eneste bygning, der er tilbage af de fire, der oprindeligt omgav monumentet, er Peschiers Gård (Danske Bank), opført i 1798 og i 1850 forhøjet med en etage. De tre øvrige hjørnebygninger var – set fra Peschiers Gård – t.v. Studenterforeningen, t.h. Hotel Kongen af Danmark og bagtil Hotel l’Europe.

Bygningerne indrammede i langt højere grad monumentet, idet Holbergsgade og Niels Juels Gade var smallere og alle tre bygninger havde et afskåret hjørne, så de visuelt dannede en regelmæssig, rektangulær plads bag statuen. Pladdannelsen havde desuden en træplantning bag statuen, og trafikken kan ikke tilnærmelsesvis sammenlignes med de nuværende forhold. En enkelt hestedrosche har i ny og næ krydset pladsen, som synes at have været et fredeligt opholdssted især for fodgængere (se bilagsmateriale). Monumentet har således været placeret på en sammenhængende plads fra hus til hus.

Byrummet er i dag væsentligt forandret af Hafnia-bygningens runde hjørne og Nationalbankens spidse hjørne, ligesom akserne er blevet forskudt pga. gadernes udvidelse. Herudover er belægningerne væsentligt ændret. Monumentet er således en ø uden tilknytning til husene på en plads, der ikke længere rettelig kan kaldes en plads. Ikke mindst giver stedet ingen mulighed for at opleve monumentet og bevæge sig rundt om det. Afgørende forskellig er også trafikken; i dag passerer monumentet af ca. 40.000 biler pr. dag.

Afgørelsen lægger således vægt på områdets udseende i 1880, men ikke på de efterfølgende ændringer i byen.

En flytning ville forbedre monumentets betingelser

Folkeviddet har i et halvt århundrede omtalt Niels Juel som en anden færdselsbetjent, der står og dirigerer den tætte trafik af personbiler, busser og lastvogne. Ret beset er det ud fra denne synsvinkel respektløst at lade Niels Juel forblive på stedet, specielt når der er fundet en placering, der ikke grundlæggende ændrer tilhørsforholdet Holmens Kirke, hvor søhelten ligger begravet og endda styrker forholdet til Gammelholm, hvorpå det vil blive placeret.

Monumentet vil komme i nærheden af sit rette element, søen, og oven i købet komme til at pege mod Køge Bugt, hvor et af søheltens mest afgørende slag stod. Altså langt fra en "sekundær placering", som det anføres i en af de til Kulturarvsstyrelsen indsendte bemærkninger. Statuen ville endvidere tilføre havnen en betydningsbærende herlighedsværdi for såvel forbisejlende som promenerende turister og lokale besøgende samt beboere på begge sider af havneløbet

Der er ingen tvivl om, at en ideel placering også i 1880 havde været havnefronten, ikke blot i nærheden af, men på selve det gamle værfts grund. Dette område var på det aktuelle tidspunkt uegnet pga. de livlige aktiviteter inden for skibsfart og handel, der foregik dér. Således kunne formuleringen i Komitéens ansøgning til kommunen også tolkes "i Nærheden af det fordums Værft, hvor Niels Juel som Holmens Chef arbejdede paa Flaadens Udvikling, og tæt ved den Kirke, i hvilken han ligger begravet."

Denne situation har nu ændret sig. Kommunen har planlagt at omlægge denne del af havnefronten til et rekreativt område, hvori bl.a. indgår en promenade.

Kommentarer til udtalelser, der har påvirket Kulturarvsstyrelsens afgørelse

Der er i Kulturarvsstyrelsens afgørelse endvidere lagt vægt på en række oplysninger, som kommunen finder tvivlsomme, samtidig med at styrelsen tilsyneladende ikke har taget hensyn til de fremførte argumenter for flytningen i forbindelse med rejsningen af fredningssagen.

Kommunen har endvidere bemærket, at der er et stort forenings slægtskab og til dels personsammenfald i denne sag.

Kulturmiljørådet for København og Frederiksberg

Kulturmiljørådet for København og Frederiksberg har i Kulturarvsstyrelsens afgørelse noget kategorisk bemærket, at statuen er "et ganske enestående eksempel på mellemeuropæisk monumentalskulptur fra 1800-tallets sidste halvdel".

Dette samt den "ikon-agtige status", søheltens monument tildeles, begrundes ikke i sig selv, at skulpturen skulle blive stående i Holmens Kanal. Når værket med et slag fremhæves som et af periodens fremmeste kunstværker, er der tale om en ganske ubegrundet nyvurdering, der næppe er holdbar i hverken dansk eller international sammenhæng.

Niels Juel-statuen er et historicistisk værk, udformet i en noget overlæst naturalisme med rig anvendelse af allegorier i soklens udsmykning. Det er tidstypisk og derfor interessant, men ikke nogen egentlig kunstnerisk fortolkning af en stor personlighed eller begivenhed. Man må desuden skelne mellem monumentets identitetsskabende betydning for en national beskuer og det kunstneriske udtryk, som det opfattes af en udenforstående, der ikke har kendskab til monumentets historiske kontekst. For ingen af parterne ydes der imidlertid optimale betingelser for at betragte, nyde, endsige kontemplere nærmere over kunstværkets indhold og form i de nuværende omgivelser.

Det må således tilbagevises, at monumentets "kunstneriske værdi er dens sammenhæng med det tætte byrum, hvortil det er skabt, og som ikke er ændret afgørende siden opstillingen".

Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse

Når Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse anfører, at "der på forhånd har været taget stilling til bl.a. statuens størrelse, materialekarakter, indhegning og karakter", er det jo netop hele det

miljø, statuen skulle spille op til med disse midler, der som allerede påvist er forsvundet.

Akademierådet

Når Akademirådet mener, at statuen ”sammen med udvalgte andre statuer bør være fikspunkter for nutidens ændringer”, begrundes dette ikke nærmere og er næppe udtryk for veneration for monumentet som æstetisk udtryk.

Rådet mener endvidere, at den bør ”fastholdes stor og monumental på sin oprindelige plads”. Monumentaliteten er i dag først og fremmest repræsenteret af de dominerende bygninger, der omgiver statuen. Ud over forskydningen i de oprindelige skalaforhold griber gaderummets omfattende, men nødvendige ledningsdragninger og skiltning stærkt forstyrrende ind i monumentets visuelle rum.

Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur

Når Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur finder, at ”de forandringer, der siden statuens opsætning er sket med de omgivende bygninger mere er stilforandringer end afgørende ændringer i bygningsvolumen”, er det ikke korrekt, hvilket man kan overbevise sig om ved at sammenligne de oprindelige planer og fotografier med de nuværende forhold.

Konklusion

Det er med baggrund i ovenstående principielle og for sagen faktuelle vurderinger, at et enigt Bygge- og Teknikudvalg finder det forkert at foretage en fredning af monumentet på dets nuværende placering.

Bygge- og Teknikudvalget finder det ligeledes væsentligt at understrege, at der ikke er tale om en bortskaffelse af monumentet. Sagens kerne er således, om Holmens Kanal er afgørende for oplevelsen af monumentet.

Med venlig hilsen

Søren Pind

Bilag:

Fotokopier af plan og ældre fotos og stik fra Holmens Kanal med placeringen af Niels Juels statue og dens oprindelige omgivelser

Københavns Kommune
Bygge- og Teknikforvaltningen
Rådhuset
1599 København V

Midi i RTFST-K.
15 APR. 2004

DEPARTEMENTSCHEFEN
KULTURMINISTERIET
NYBROGADE 2
POSTBOKS 2140
1015 KØBENHAVN K
TELEFON 33 92 33 70
FAX 33 91 33 88
E-POST kpk@kum.dk
CVR 67855019

Kulturministeriets afgørelse i sagen om fredningen af Niels Juel-statuen

14 APR. 2004

Kulturarvsstyrelsen traf den 28. november 2003 afgørelse om at frede Niels Juel-statuen beliggende ved Holmens Kanal.

Kulturministeriet har efterfølgende rettidigt modtaget følgende klager over Kulturarvsstyrelsens afgørelse:

- Københavns Kommunes Bygge- og Teknikudvalg – med skrivelse af 18. december 2003.
- Tom Elkær-Hansen – med skrivelser af 28. og 29. november samt 1., 2., 7., 10., 11., 13., 14., 15. og 26. december 2003.
- Bo Elbæk Andersen – med to skrivelser af 30. november 2003.

Kulturarvsstyrelsen har afgivet en udtalelse om de indkomne klager, og klagerne har haft mulighed for at komme med bemærkninger til styrelsens udtalelse.

Kulturministeriet har besluttet at stadfæste Kulturarvsstyrelsens afgørelse om at frede Niels Juel-statuen beliggende ved Holmens Kanal. Baggrunden for ministeriets afgørelse følger nedenfor.

Sagens baggrund

Det Særlige Bygningssyn, som er kulturministerens rådgivende organ i spørgsmål om bygningsbevaring, indstillede den 9. april 2003 Niels Juel-statuen ved Holmens Kanal til fredning efter forslag fra Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur. Baggrunden for forslaget var, at Københavns Kommunes Bygge- og Teknikudvalg, Vej & Park, i forbindelse med et projekt med omlægning af Holmens Kanal ville flytte Niels Juel-statuen til Havnegade ud for Peder Skrams Gade.

Det Særlige Bygningssyn skrev i sin indstilling: *"Niels Juel-statuen med belægninger, omgivende gitter samt de to lygtestandere af støbejern (1877-78 af billedhuggeren Johan Carl Henrik Theobald Stein, opstillet 1881) har de kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning. Bygningssynet finder, at statuen med dens omgivelser er en værdig repræsentant for sin tid, at den er et vigtigt vidnesbyrd om Danmarks historie, samt at dens placering er et væsentligt aktiv for det omgivende rum. Bygningssynet finder endvidere, at skulpturens nuværende placering har både skulpturhistorisk og byhistorisk betydning."*

I henhold til bygnings- og bevaringsloven er det Kulturarvsstyrelsen, som beslutter, om der på baggrund af indstillingen fra Det Særlige Bygningssyn skal rejses en fredningssag. I overensstemmelse med sædvanlig procedure for fredningssager sendte Kulturarvsstyrelsen den 14. maj Det Særlige Bygningssyns fredningsindstilling i høring. Kulturarvsstyrelsen udsendte samtidig et høringsbrev, der gik imod Det Særlige Bygningssyns indstilling. Kulturarvsstyrelsen skrev, at selvom Niels Juel-statuen rummer en række kvaliteter af betydning for stedet, har statuen i sig selv hverken arkitektonisk eller kulturhistoriske værdier af en så væsentlig karakter, som kan berettige en fredning. Kulturarvsstyrelsen tilføjede, at de med tiden ændrede omgivelser for Niels Juel-statuen havde skabt en *"diffus sammenhæng mellem statue og omkransende bygninger."* Kulturarvsstyrelsen skrev derfor, at styrelsen *"ikke umiddelbart var indstillet på at frede Niels Juel-monumentet med mindre der fremkommer afgørende nyt i løbet af høringen over fredningsforslaget."*

Da høringsfristen udløb den 28. august 2003, havde Kulturarvsstyrelsen modtaget 20 rettidigt indsendte bemærkninger.

De indsendte bemærkninger fokuserede i overvejende grad på Niels Juel-statuens kulturhistoriske betydning, på de oprindelige planer for statuens placering, samt på spørgsmålet om, hvorvidt ændringer i omgivelserne i afgørende grad havde ændret statuens betydning.

Blandt de indsendte bemærkninger var flere fra institutioner og foreninger med bygningsfaglig ekspertise – Akademiraadet, Kulturmiljørådet for København og Frederiksberg, Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse og Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur – som alle støttede fredningen af Niels Juel-statuen i dens nuværende placering. Akademiraadet skrev, at Niels Juel-statuen skal forblive *"stor og monumental på sin oprindelige plads."* Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse vedlagde et brev fra den 1. marts 1877, *"hvori billedhuggeren, professor Theobald Stein, opfordres til at fremkomme med et udkast til en Niels Juel-statue beregnet til opstilling ud for Studenterforeningen, Holmens Kanal."*

Foreningen fandt, at *"en fredning af statuen i dens nuværende omgivelser er nødvendig for at sikre den og dens betydningsindhold for fremtiden."*

Under indtryk af bemærkningerne indkommet i løbet af høringsperioden besluttede Kulturarvsstyrelsen den 28. november 2003 efter § 3 i 'Lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer', at frede Niels Juel-statuen beliggende ved Holmens Kanal. Dermed gik styrelsen imod det høringsbrev, styrelsen den 14. maj havde udsendt til Det Særlige Bygningssyns fredningsindstilling. Om begrundelsen for beslutningen om fredning skrev Kulturarvsstyrelsen: *"Kulturarvsstyrelsen finder...at Niels Juel-statuen som en repræsentant for det sene 1800-tals nationalromantiserende, glorificerende og lidt teatraliske iscenesættelse af Danmarkshistoriens fremtrædende personligheder – sammenholdt med de nyligt fremkomne oplysninger om, at Theobald Stein fra begyndelsen har udformet statuen til netop dette sted i umiddelbar nærhed af Christiansborg – med sin monumentale udformning og centrale placering indtager en væsentlig position blandt hovedstadens skulpturelle arbejder fra den historicistiske periode."*

Klagepunkter

Efter Kulturarvsstyrelsens afgørelse den 28. november indledtes en klageperiode på fire uger. Ved klageperiodens udløb den 28. december var der indkommet i alt tre rettidigt indsendte klager over Kulturarvsstyrelsens afgørelse.

Københavns Kommunes Bygge- og Teknikudvalg skrev i klage af 18. december, at Kulturarvsstyrelsen ikke forholdt sig til, hvorvidt placeringen af Niels Juel-statuen var afgørende for oplevelsen af den, samt hvilken betydning et væsentligt ændret byrum havde for en fredning.

Kommunen skrev videre, at man ud fra en principel betragtning om København som underlagt konstante naturlige forandringer kun burde frede eller fastlåse byrum ud fra vægtige hensyn med stor national betydning. Dette mente kommunen ikke, at der var tale om i forbindelse med Niels Juel-statuen. Hidtil er kun fire monumenter i København blevet fredet, men hvis Kulturarvsstyrelsen ville fastholde afgørelsen af 28. november vil Københavns Kommune se sig nødsaget til at anlægge en mere restriktiv monumentpolitik for at undgå at binde den fremtidige anvendelse af byrummet.

Kommunen mente desuden ikke, at Niels Juel-statuen oprindeligt var tiltænkt dens nuværende placering. Det brev fra 1877, som Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse havde fremlagt i høringsperioden, var ifølge Københavns Kommune uklart, og kommunen påpegede, at beslutningen om den endelige placering af Niels Juel-statuen først blev truffet i 1880 af Københavns Borgerrepræsentation. Placeringen var med

andre ord ikke bestemt på forhånd, men forudsatte i stedet Borgerrepræsentationens politiske ret til at råde over det offentlige byrum.

Kommunen fremhævede endvidere, at Kulturarvsstyrelsens afgørelse lagde vægt på områdets udseende i 1880 uden at tage hensyn til de efterfølgende ændringer i byen. Ifølge kommunen er omgivelserne væsentligt forandret siden statuens opførelse, hvilket har betydet, at det i dag er svært at opleve statuen og bevæge sig rundt om den.

Kommunen understregede, at den planlagte flytning af Niels Juel-statuen til Havnegade ikke grundlæggende ville ændre på statuens tilhørsforhold til Holmens Kirke, og desuden ville bringe statuen tættere på dens rette clement ved havnefronten.

Afslutningsvis kommenterede kommunen udtalelserne fra de ovennævnte bygningsfaglige institutioner og foreninger, som i høringsperioden havde været med til at påvirke Kulturarvsstyrelsens afgørelse. Københavns Kommune skrev her, at Niels Juel-statuen ikke har nogen væsentlig kunstnerisk betydning, men at statuen i stedet har en kulturhistorisk eller identitetsskabende værdi for en national beskuer.

Bo Elbæk Andersen tilkendegav i to henvendelser den 30. november, at Niels Juel-statuen ville blive ødelagt af bilos på sin nuværende placering. Der var derfor behov for at få statuen flyttet for at bevare den for eftertiden.

Desuden tilføjede Bo Elbæk Andersen, at Niels Juel-statuens placering burde være politisk bestemt, hvilket også vil være i overensstemmelse med resultatet af en meningsundersøgelse, som han refererede i sin klage.

Tom Elkær-Hansen skrev, at Niels Juel-statuens placering skal bestemmes politisk og bestred samtidig oplysningerne om, at statuen oprindeligt var tiltænkt dens nuværende placering. Omstændighederne omkring placeringen af Niels Juel-statuen var tilfældige og brevet fremlagt af Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse i høringsperioden er ifølge Tom Elkær-Hansen uklart og misvisende.

Derudover mente Tom Elkær-Hansen, at de efterfølgende ombygninger af statuens omgivelser har betydet, at placeringen med tiden er gjort forvirrende og har umuliggjort, at den kan nydes af forbipasserende.

Yderligere oplysninger

Efter klageperiodens ophør fremkom Kulturarvsstyrelsen den 9. februar 2004 med en udtalelse til de indsendte klager.

Kulturarvsstyrelsen skrev i udtalelsen, at Niels Juel-statuens omgivelser markant var ændret efter statuens opstilling. Kulturarvsstyrelsen gav således Københavns Kommune og Tom Elkær-Hansen ret i, at dette havde resulteret i *"en noget diffus sammenhæng mellem statuen og de omkransende bygninger."* Styrelsen tilføjede: *"De indkomne bemærkninger om statuens betydning som en værdig repræsentant for sin tid, har imidlertid overbevist Kulturarvsstyrelsen om dens væsentlige kulturhistoriske værdier. Dertil kom, at statuen ved udskrivningen af konkurrencen var tænkt placeret på sit nuværende sted – at den endelige stillingtagen til denne placering først blev taget tre år senere ændrer ikke ved dette forhold. Samstemmende har alle disse forhold overbevist styrelsen om, at statuen bør fredes på grund af dens kulturhistoriske værdier."*

Til sidst skrev styrelsen, at *"den konkrete situation ikke adskiller sig fra andre situationer, hvor fredede bygningsværker indgår i områder, som ønskes ændret; de fredede bygningsværker er i sin 'natur' altid en præmis for den lokale planlægning og ikke et element heri. Kulturarvsstyrelsen skal på ovennævnte baggrund indstille, at kulturministeren stadfæster styrelsens afgørelse."*

Klagerne fik dernæst en frist på to uger til at komme med bemærkninger til Kulturarvsstyrelsens udtalelse.

Københavns Kommunes Bygge- og Teknikudvalg skrev den 23. februar 2003, at omgivelserne med tiden var blevet ændret markant i forhold til det oprindelige udgangspunkt, hvilket betød, at Niels Juel-statuen i dag indgik i en meget diffus sammenhæng. Dette medførte, at fredningen af Niels Juel-statuen på dens placering skulle ophæves. Derimod ønskede kommunen ikke at ændre ved fredningen af statuen, men blot at flytte den til en bedre placering.

Derudover kritiserede Københavns Kommune den opfattelse, at Niels Juel-statuen oprindeligt skulle være tiltænkt dens nuværende placering. Ifølge kommunen var det centralt, at Niels Juel-statuen skulle placeres inden for Gammelholmområdet og ikke nødvendigvis på det sted, hvor den står i dag.

Bo Elbæk Andersen skrev den 26. februar, at Niels Juel-statuens kunstneriske og kulturhistoriske kvaliteter ikke kunne vurderes eller komme til udtryk i dens nuværende placering på grund af den megen trafik og de ændrede omgivelser. Desuden kritiserede Bo Elbæk Andersen Kulturarvsstyrelsens udtalelse om, at Niels Juel-statuen oprindeligt var tiltænkt sin nuværende placering.

Tom Elkær-Hansen skrev den 27. februar ligeledes, at det ikke var muligt at vurdere Niels Juel-statuens kunstneriske og kulturhistoriske kvaliteter i dens nuværende omgivelser på grund af trafik og ændrede omgivende bygninger. Derudover fremhævede Tom Elkær-Hansen, at der herskede stor uenighed om, hvor Niels Juel-statuen oprindeligt skulle have været placeret, og at det derfor ville være fejlagtigt at frede Niels Juel-statuen med henvisning til oprindelige hensigter.

Kulturministeriets afgørelse

Kulturministeriet lægger til grund, at sagen handler om fredning af Niels Juel-statuen på dens nuværende placering ved Holmens Kanal. Kulturministeriet mener endvidere ligesom Kulturarvsstyrelsen, at fredning er en præmis for den lokale planlægning og ikke et element heri.

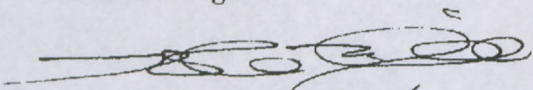
Redegørelsen for sagens baggrund har vist, at Kulturarvsstyrelsen under indtryk af de i høringsperioden indkomne bemærkninger ændrede holdning i sin vurdering af Niels Juel-statuens betydning. Styrelsen fremhæver i sin fredningsafgørelse statuens monumentale udformning og centrale placering.

Ministeriet lægger i sin afgørelse således til grund, at statuen og dens omgivelser har væsentlig kulturhistorisk værdi, og at dens mangeårige placering på et centralt sted i København – en placering, som også indgik i overvejelserne i forbindelse med udformningen af statuen – må tilægges væsentlig byhistorisk betydning.

Kulturministeriet beslutter derfor at stadfæste Kulturarvsstyrelsens beslutning.

Denne afgørelse kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Med venlig hilsen

Karoline Prien Kjeldsen

Niels Juel fredet i Holmens Kanal

Ps. 15/4-09

Københavns Kommune har fået endeligt nej til at flytte søhelten fra trafikeret kryds til havnefronten.

Bykunst

Af Hans Drachmann

Statuen af den danske søhelt admiral Niels Juel skal blive stående ved Holmens Kanal i København. Kulturministeriet har nu stadfæstet fredningen af statuen på den nuværende placering og dermed endeligt afvist et ønske fra Københavns Kommune, der ville flytte den gamle søhelt ned til havnefronten, fordi han står i vejen for trafikken.

Kulturministeriet begrundet sin afgørelse med, »at statuen og dens omgivelser har væsentlig kulturhistorisk værdi«, og at dens mangeårige placering på den centrale plads i København »må tillægges væsentlig byhistorisk betydning«.

Med afgørelsen er der sat endeligt punktum for en langvarig kamp mellem tilhængere og modstandere af at flytte statuen.

For et år siden indstillede Det Særlige Bygningssyn statuen til fredning, men det ønske blev i første omgang afvist af Kultur-

arvsstyrelsen. Det udløste en strøm af klager. Blandt klagerne var Akademiraadet, der er statens øverste kunstneriske rådgiver, og som skrev, at Niels Juelstatuen »skal forblive stor og monumental på sin oprindelige plads«.

Foreningen for Hovedstadens Forskønnelse indsendte et brev fra 1. marts 1877, hvoraf det fremgik, at billedhuggeren Theobald Stein var blevet opfordret til at skabe statuen netop til placeringen ved Holmens Kanal.

Det fik Kulturarvsstyrelsen til at ændre holdning og frede statuen. En beslutning, som Københavns bygge- og teknikudvalg og to borgere derpå klagede over.

FOTO: MARTIN LEHMANN

Politikerne på rådhuset i København mente ikke, at statuen havde tilstrækkelig national betydning til, at man kunne frede og fastlåse et helt byrum. Men hverken dette argument eller hele 11 klageskrivelser fra den ene af de to borgere gav resultat. Kulturminister Brian Mikkelsen (K) er glad for, at sagen nu er afsluttet.

»Jeg deler Kulturarvsstyrelsens vurdering af, at der er tale om en statue, der med sin nuværende mangeårige placering har en betydelig kulturhistorisk og byhistorisk værdi«, siger ministeren.

Lindh Stabell Horten
att.: Bjarne Becher Jensen
Ved Stranden 18
1061 København K

Dato: 30. april 2004

Niels Juel-statuen

Kære Bjarne Becher Jensen,

Ifølge telefonisk aftale fremsender jeg de officielle akter i frednings-sagen omkring Niels Juel-statuen. Jeg beklager materialets mærk-værdige udseende, som skyldes at det er stykket sammen af kopier af kopier og kopier af mails samt udaterede dokumenter. Original-materialet findes samlet i borgmesterens sekretariat, men jeg har ikke haft tid til at rekvirere det.

Dokumenterne burde dog i første omgang være tilstrækkelige til at vurdere, om der er grundlag for at rejse en sag. Vi mener som sagt, at den endelige afgørelse er foretaget på et noget løst grundlag. Hvis du har yderligere spørgsmål, så ring til sektionsleder Torben Gleesborg på tlf. 33 66 35 02, da jeg selv i næste uge er på ferie.

Med venlig hilsen

Jens Peter Munk
Projektleder

Byrumskontoret
Bymiljø

Njalsgade 13
2300 København S

Telefon
33 66 33 66

Direkte
33 66 35 55

Telefax
33 66 71 91

E-mail
jemun@btf.kk.dk

www.vejpark.kk.dk

Advokatfirma DLA Nordic A/S, Ved Stranden 18, Box 2034, 1012 København K, Denmark
Tel: +45 77 30 40 50 Fax: +45 77 30 40 77 Mail: info@dlanordic.dk Web: www.dlanordic.com CVR 16997404

TELEFAX NR: 33 66 71 91

Bygge Teknisk Forvaltning Vej og Park
Njalsgade 13
2300 København S

Att.: Jens Peter Munk

København, den 17. maj 2004

J.nr. BBJ125798

Bjarne Becher Jensen ☎ 77 30 41 40

✉ Bjarne.Becher.Jensen@dlanordic.dk

Sekretær Tina Hildebrandt ☎ 77 30 41 55

Vedr.: Fredning af Niels Juel-statuen

I skrivelse af 30. april 2004 har Vej & Park anmodet om min vurdering af mulighederne for at indbringe Kulturministeriets afgørelse af 14. april 2004 vedrørende fredning af Niels Juel-statuen, beliggende ved Holmens Kanal, for anden administrativ myndighed eller for domstolene.

Den 28. november 2003 traf Kulturarvsstyrelsen afgørelse om at frede Niels Juel-statuen.

Afgørelsen blev truffet i henhold til § 3 i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer.

Afgørelsen gik ud på "... at frede Niels Juel-statuen med belægnings, omgivende gitter samt de to lygtestandere af støbejern...".

I afgørelsen af 14. april 2004 har Kulturministeriet stadfæstet Kulturarvsstyrelsens afgørelse.

Det fremgår af Kulturministeriets afgørelse, at denne ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Efter bygningsfredningslovens § 24, stk. 1, kan ministeren bemyndige en styrelse til at udøve de beføjelser, der i loven er tillagt ministeren.

Efter § 24, stk. 2 kan der fastsættes nærmere regler om adgangen til at påklage afgørelser, truffet i henhold til bemyndigelsen i stk. 1.

Disse muligheder er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 954 af 27. november 2002 om henlægning af opgaver og beføjelser til Kulturarvsstyrelsen.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 10, at beslutning om en bygning skal fredes i henhold til bygningsfredningslovens § 3 er henlagt til Kulturarvsstyrelsen, jf. bekendtgørelsens § 10, 1).

Efter bekendtgørelsens § 13 kan Kulturarvsstyrelsens afgørelser om fredning indbringes for/påklages til Kulturministeren.

2.

Der er ikke i bekendtgørelsen hjemmel til at indbringe Kulturministerens afgørelse for en anden administrativ myndighed som f.eks. Naturklagenævnet.

Der er herefter ikke mulighed for at indbringe Kulturministerens afgørelse af 14. april 2004 for anden administrativ myndighed.

Kulturministerens afgørelse kan derimod indbringes for domstolene i henhold til grundlovens § 63, hvorefter domstolene er berettiget til at prøve ethvert spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser.

Kommunen kan således med udgangspunkt i denne bestemmelse indbringe Kulturministerens afgørelse for domstolene og få prøvet, om der i bygningsfredningsloven er hjemmel til at frede en statue, eller om der er begået sådanne sagsbehandlingsmæssige fejl, at afgørelsen bliver ugyldig.

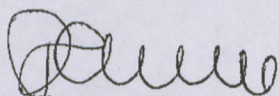
En prøvelse af det "fredningsfaglige" skøn, der er udøvet af såvel Kulturarvsstyrelsen som Kulturministeren, skal man ikke forvente domstolene vil gå ind i.

Selvom man i retspraksis har set en øget vilje fra domstolenes side til at gå ind og prøve en konkret skønsudøvelse, vil det ikke realistisk kunne forventes på et område som det foreliggende.

Da der er hjemmel i bygningsfredningsloven - jf. § 2 - til at frede monumenter som det foreliggende, og da der ikke i det materiale, jeg har haft til rådighed, er grundlag for at påstå, at der foreligger sagsbehandlingsfejl, er det ikke realistisk at forvente, at kommunen kan opnå et positivt resultat ved at indbringe afgørelsen af 14. april 2004 for domstolene.

Jeg indstiller derfor, at man undlader at indbringe sagen for domstolene.

Med venlig hilsen
DLA Nordic A/S

dikteret af Bjarne Becher Jensen

I dennes fravær underskrevet af Tina Hildebrandt, adv.sekr.

Bjørn Westerbeek Dahl
Willemoesgade 61, 4 th
2100 København Ø

Jens P.M.

Dato: 12 JULI 2004

J.nr.: 05.14.10G01-0070

Kære Bjørn Westerbeek Dahl

Tak for dit brev af den 4. ds. Trafikreguleringen omkring Holmens Kanal handler ikke om fodgængere eller bustrafik isoleret set, men netop om en helhedsløsning, hvor alle trafikale aspekter bliver tilgodeset.

Et væsentligt argument for at flytte Niels Juel-statuen var at øge trafik-sikkerheden og trygheden for cyklister og fodgængere, at øge frem-kommeligheden for bus- og biltrafikken og at hindre, at byrummet blev unødigt belastet af den øgede mængde ventende biler og busser.

Samtidig var det Vej & Parks vurdering, at monumentet på flere måder stod temmelig dårligt i dette pulserende byrum. For den sindige beskuer er det vanskeligt at få et harmonisk indtryk af det monumentale nationale mindesmærke, uden at det forstyrres af en række uvedkom-mende visuelle elementer, som generelt har med trafikafviklingen at gøre (skilte, lyskurve, signalstandere, ledninger mm). Rent bortset fra, at der stort set intet er tilbage af det byrum, der oprindeligt dannede kulisser for statuen. Da så samtidig tanken opstod om at give den nye havnepromenade en både karakterfuld og relevant kunstnerisk udsmykning gennem Niels Juels statue, uden at den historiske kontekst tabtes af syne, var det ligesom at slå to fluer med ét smæk. Men sådan skulle det ikke være, og jeg respekterer naturligvis fuldt ud Kulturarvs-styrelsens afgørelse.

Med venlig hilsen

Gert Vincent
Direktør, fg.

Sekretariatet

Njalsgade 13
2300 København S

Telefon
33 66 33 66

Direkte
33 66 35 17

Telefax
33 66 71 05

E-mail
gevin@btf.kk.dk

www.vejpark.kk.dk

Til beboerne i og omkring Holmens Kanal

København d. 13. september 2004

Trafiksaneringen af Holmens Kanal snart afsluttet

Fornyelsen af trafik- og fodgængerforholdene i Holmens Kanal nærmer sig sin afslutning. De nye kørebaner, cykelstier og fortove er i stor udstrækning taget i brug. Nu mangler vi kun området ved statuen af søhelten Niels Juel. Denne sidste del af arbejdet bliver påbegyndt i denne uge og forventes færdigt midt i december i år.

Søhelten Niels Juel bliver stående

Efter planen skulle arbejdet i Holmens Kanal have været afsluttet i oktober 2004. Desværre har vi været nødt til at udsætte færdiggørelsen af hjørnet ved Niels Juel statuen på grund af en fredningssag rejst af Kulturarvsstyrelsen.

I den oprindelige plan for området ønskede Københavns Borgerrepræsentation af flytte Niels Juel statuen til en mere fremtrædende placering på en planlagt promenade i Havnegade. Fredningssagen er endt med, at mindesmærket for Niels Juel fredes og derfor bliver stående på sin nuværende plads. Sagens afslutning betyder, at arbejdet i denne sidste del af Holmens Kanal nu kan gøres færdigt.

Den sidste del af arbejdet

Frem til december 2004 får midterhellen med Niels Juel sin granitbelægning renoveret. Samtidig bliver der lagt nye kørebaner og cykelstier langs Den Danske Bank. Fortovsarealet foran banken bliver desuden udvidet og dækket med historiske granitsten, der genanvendes fra Kongens Nytorv.

Forholdene for cyklister bliver forbedret, idet cykelstien langs banken ikke længere løber forbi de eksisterende parkeringspladser, men føres i en lille bue uden om. Langs den nye cykelsti lægges desuden et ekstra fortov, som gør det mere trygt for fodgængere at krydse Holmens Kanal via hellen ved statuen.

Biltrafikken, der kommer fra Kongens Nytorv, vil i denne periode blive lagt ind i ét spor lige ved Niels Juel statuen. Resten af trafikken på Holmens Kanal bliver ikke påvirket af arbejdet.

Mere information

For information om anlægsarbejdet: kontakt undertegnede eller projektleder Peter Grindsted, Københavns Kommune på pegri@btf.kk.dk

Er du historisk interesseret, kan du også læse mere om mindesmærket for søhelten Niels Juel på Københavns Kommunes hjemmeside om byens monumenter: www.kk.dk/monumenter

Med venlig hilsen

Lars Christen Madsen
Byggeleder
lcmad@btf.kk.dk

Anlægskontoret

Njalsgade 13
2300 København S

Telefon
33 66 35 11

Telefax
33 66 71 04

E-mail
lcmad@btf.kk.dk

www.vejpark.kk.dk

Jens Peter Munk

Fra: Peter Grinsted

Sendt: 15. september 2004 12:33

Til: Lars Christen Madsen

Cc: Jens Peter Munk

Emne: Holmens Kanal ved Niels Juel

Kære Lars

Jeg har med Jens Peter Munk aftalt følgende vedrørende renovering af hegn omkring Niels Juel:

- 1) Jens Peter Munk kontakter en smed og aftaler pris, der sandsynligvis er så beskedent at det "drukner" i vores regnskab. Arbejdet omfatter vist nok blot udskiftning af nogle spidser på hegnet.
- 2) Jens Peter Munk kontakter dig når han kender smed og pris for at aftale tidspunkt for udførelse.
- 3) Jeg vil gerne holdes løbende orienteret.

mvh
Peter

Jens Peter Munk

Fra: Jens Peter Munk
Sendt: 27. september 2004 09:30
Til: 'Kim Jørgensen'
Emne: SV: Rep. af hegn omkring statue foran Nat.bank..

Jeg skal lige have grønt lys fra det kontor, der rent faktisk skal betale regningen. Det er nemlig penge, der er til overs fra anlægsarbejderne i forbindelse med stedets trafikale omlægning. Du får besked, så snart de har godkendt tilbuddet.

Mvh. Jens Peter

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Kim Jørgensen [mailto:kj@arteferro.dk]
Sendt: 24. september 2004 16:11
Til: Jens Peter Munk
Emne: Re: Rep. af hegn omkring statue foran Nat.bank..

Skal jeg forstå det således at du vender tilbage når/hvis vi skal sætte opgaven igang?

Go´ weekend,
Kim

----- Original Message -----

From: "Jens Peter Munk" <jemun@btf.kk.dk>
To: "'Kim Jørgensen'" <kj@arteferro.dk>
Sent: Friday, September 24, 2004 3:33 PM
Subject: SV: Rep. af hegn omkring statue foran Nat.bank..

Fint, så har jeg forstået. Vi standser ved de 19.000 kr. Det var fordi, du kun nævnte de 15 små spidser og ikke den store. Men når bare vi er enige.

God weekend!

Mvh. Jens Peter

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Kim Jørgensen [mailto:kj@arteferro.dk]
Sendt: 24. september 2004 15:28
Til: Jens Peter Munk
Emne: Re: Rep. af hegn omkring statue foran Nat.bank..

Det er helt korrekt forstået, jeg rundede af til 19.000,00...

MVH
Kim

----- Original Message -----

From: "Jens Peter Munk" <jemun@btf.kk.dk>
To: "'Kim Jørgensen'" <kj@arteferro.dk>
Sent: Friday, September 24, 2004 3:18 PM
Subject: SV: Rep. af hegn omkring statue foran Nat.bank..

Kære Kim Jørgensen,

Tak for tilbuddet. Jeg har regnet efter og er ikke helt sikker på, om jeg har forstået, hvad du mener. Hvis vi siger 15 små spidser à 260 kr., giver det 3.900 kr. Lagt sammen med de øvrige beløb (1.500 + 8.000 + 6.000) får jeg det til i alt 19.400 kr. Er det sådan, det er, eller har jeg misforstået opstillingen?

Med venlig hilsen
Jens Peter Munk
Projektleder
Bygge- og Teknikforvaltningen
Vej & Park